

Aan de leden van de Vaste commissie voor VWS
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Per e-mail via: cie.vws@tweedekamer.nl

Datum

22 januari 2026

Contactpersoon

Jan Visscher

Ons kenmerk

Bijlage(n)

-

Telefoon

06-13203391

Uw kenmerk

Onderwerp

Wetgevingsoverleg: Begrotingsonderdeel
Jeugd op 2 februari 2026

Beste woordvoerders Jeugd,

De jeugdzorg in Nederland staat voor een fundamentele keuze. Dagelijks zetten duizenden professionals zich in voor kinderen en gezinnen die (tijdelijk) extra hulp nodig hebben. Hun inzet is van onschatbare waarde, maar de uitdagingen waar de sector voor staat zijn groot en urgent. De cijfers spreken boekdelen: inmiddels ontvangt 1 op de 7 kinderen jeugdzorg. Tegelijkertijd zien wij dat de grondoorzaken van een deel van deze hulpvragen vaker niet dan wel vragen om een antwoord vanuit de jeugdzorg.¹ Kinderen met relatief eenvoudige problemen worden snel doorverwezen naar hulp, terwijl kinderen met complexe of meervoudige problematiek lang moeten wachten op passende zorg. Gemeenten worstelen met alsmaar stijgende kosten en een stelsel met meer dan 6.000 aanbieders dat te versnipperd is georganiseerd. En ook professionals ervaren een toenemende regeldruk, wisselende lokale beleidskaders en een gebrek aan continuïteit in financiering. Het resultaat is dat de uitvoeringskracht van de jeugdzorg afneemt, terwijl de opgaven toenemen.

Op maandag 2 februari a.s. gaat uw Kamer tijdens het Wetgevingsoverleg over het begrotingsonderdeel Jeugd in debat over de (financiële) staat, de uitdagingen in en de toekomst van de jeugdzorg. Namens de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ) – bestaande uit Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse ggz en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland – vragen wij u om u tijdens dit debat in te zetten voor een kwalitatief beter, betaalbaar en houdbaar jeugdzorgstelsel, aan de hand van vijf concrete oproepen:

1. **Investeer in een samenhangende preventieve aanpak in scholen en wijken** gericht op het bevorderen van een gezonde generatie, inclusief opgroeien en het beperken van het groeiend aantal kinderen en gezinnen in de jeugdzorg;
2. **Versterk de kwaliteit van specialistische jeugdzorg** en stop met niet-effectieve, vaak lichte vormen van hulp. Maak sectorbrede kwaliteitsontwikkeling in de specialistische, aanvullende jeugdzorg mogelijk;

¹ Jeugdautoriteit/NZa, *Stand van de Jeugdzorg 2025*, p. 7.

3. **Organiseer de jeugdzorg als een publieke dienstverlening** door het afschaffen van de marktwerking, aanbestedingen en open-houseconstructies en het terugdringen van administratieve lasten en het grote aantal aanbieders;
4. **Voer de aanbevelingen van de deskundigencommissie-Van Ark uit**, inclusief het nog te verschijnen tweede rapport in 2027 en borg (financiële) stabiliteit in het stelsel, ook na 2028;
5. **Zet de hervormingen in de jeugdbeschermingsketen door**, zorg voor een voortvarende start van de staatscommissie, maak haar uitkomsten leidend voor het Toekomstscenario en borg voldoende ruimte en middelen voor de stelseltransitie.

Investeren in preventie in scholen en wijken

Om het aantal kinderen en gezinnen dat een beroep doet op de jeugdzorg komende jaren terug te dringen, zijn volgens de BGZJ nú scherpe politieke keuzes nodig die bijdragen aan een sterke sociale en pedagogische basis voor ieder kind. Alleen zo kunnen kinderen en gezinnen vroegtijdig en effectief worden ondersteund bij hun hulpvraag en kan de vaak onnodige inzet van lichte ambulante jeugdhulp worden gestopt. De BGZJ pleit daarom voor laagdrempelige, en ook meer collectieve ondersteuning dichtbij huis – in de wijk, op school of op de kinderopvang – die ervoor zorgt dat ieder kind veilig, veerkrachtig en inclusief kan opgroeien en ontwikkelen. Zo zorgen we ervoor dat ondersteuningsvragen van kinderen en gezinnen vroegtijdig worden gesignaleerd en opgepakt. Ook voorkomen we dat het jeugdzorgstelsel verder vastloopt en dat kinderen en gezinnen met de meest complexe of meervoudige hulpvragen hiervan de dupe raken.

De BGZJ roept de Tweede Kamer op om in te zetten op een samenhangende preventieve aanpak en duidelijke afspraken maken over de verdeling van financiële middelen tussen gemeenten, kinderopvang, onderwijs en aanvullende jeugdzorg. Zorg dat het bestaande budget jaarlijks wordt geïndexeerd en een deel wordt ingezet voor het versterken van de pedagogische basis en het sociaal domein met heldere kaders voor rollen en functies.

Specialistische jeugdzorg versterken

Kinderen en gezinnen met de meest complexe of meervoudige hulpvragen moeten kunnen rekenen op kwalitatief goede, passende, betaalbare en beschikbare specialistische hulp en/of bescherming. Als sector is dat waar wij het verschil kunnen én willen maken. Dat vraagt om een stevige inzet op kwaliteitsontwikkeling van specialistische hulp en bescherming, gebaseerd op wetenschappelijke *evidence-based* kennis, *practice-based* kennis. inzichten uit data en ervaringskennis.

Daartegenover is de BGZJ van mening dat niet-effectieve vormen van hulp moeten worden stopgezet, zodat middelen en mensen weer terecht komen daar waar ze het meest effectief zijn. We roepen de politiek dan ook op de kwaliteitsontwikkeling structureel en sectorbreed te organiseren. Samen met gemeenten en de rijksoverheid dienen afspraken te worden gemaakt over kwaliteitscriteria, monitoring en evaluatie. Alleen zo kunnen we garanderen dat kinderen en gezinnen, ongeacht waar zij wonen, kunnen rekenen op dezelfde hoge standaard van zorg.

De sector is bereid om hierin het voortouw te nemen, maar vraagt van de Kamer en een nieuw kabinet duidelijke kaders en voldoende middelen om deze kwaliteitsimpuls waar te

maken. Dit kan als er duidelijke keuzes gemaakt worden over wat wel, maar vooral ook welke zorg niet thuis hoort binnen de jeugdzorg.

De jeugdzorg is geen markt

De afgelopen jaren heeft de marktwerking in de jeugdzorg geleid tot versnippering, hoge administratieve lasten en een onoverzichtelijk aanbod. Dit heeft desastreuze gevolgen gehad voor de kwaliteit, beschikbaarheid en betaalbaarheid van de zorg. De BGZJ pleit daarom voor het afschaffen van marktwerking, aanbestedingen en open-houseconstructies in de jeugdzorg. Jeugdzorg dient een publieke dienstverlening te zijn op basis van langjarige subsidierelaties en een landelijk vastgesteld, reëel tarief dat ruimte biedt voor kwaliteitsontwikkeling, opleiding en innovatie.

De BGZJ roept de Tweede Kamer op om zich uit te spreken vóór financiële stabiliteit, continuïteit en partnerschap tussen aanbieders en gemeenten – in plaats van het huidige concurrentiemodel – om daarmee de zorg voor de meest kwetsbare kinderen en gezinnen ook in de toekomst te kunnen blijven garanderen.

Commitment aan commissie-Van Ark en stabiliteit na 2028

De bovengenoemde noodzakelijke hervormingen in het jeugdzorgstelsel sluiten aan op de adviezen uit het rapport van de deskundigencommissie voor de Hervormingsagenda Jeugd onder leiding van Tamara van Ark. Hoewel een deel van de adviezen van de commissie-Van Ark inmiddels is opgevolgd, is het belangrijk om deze adviezen als geheel te blijven bezien.

Vooruitlopend op een nog te verschijnen tweede rapport in 2027 vraagt de BGZJ uw Kamer en een nieuw kabinet om ook deze adviezen te omarmen en op te volgen, inclusief de realisatie van een adequate indexatie. Hiermee wordt een punt gezet achter de jarenlange discussie over de financiën en gezorgd voor een reëel, structureel financieel kader vanaf 2028.

Door met hervormingen in de jeugdbeschermingsketen

Ook de jeugdbeschermingsketen moet fundamenteel worden hervormd, waarbij de (rechts)bescherming van kinderen en gezinnen centraal staat. Volgens de BGZJ is het huidige stelsel van kind- en gezinsbescherming failliet en worden kinderen en gezinnen op dit moment onvoldoende beschermd. Daarom moet het anders én beter. Als fundament voor deze vernieuwing is een heldere, gedragen en inhoudelijke koers nodig op wat we kinderen en gezinnen gunnen. De BGZJ kijkt uit naar de komst van de staatscommissie die diepgaand onderzoek zal doen naar hoe overheidsingrijpen bij problemen in gezinnen kan worden gerechtvaardigd. (Herstel van) vertrouwen van burgers in de overheid is essentieel.

Wij verzoeken uw Kamer en een nieuw kabinet daarom om vaart te maken met het instellen van de staatscommissie. Tevens vragen wij om de resultaten van de staatscommissie – over wanneer overheidsingrijpen gerechtvaardigd is – de basis te laten vormen voor de verdere inhoudelijke uitwerking van het Toekomstscenario. Zorg voor voldoende ruimte om ook komende tijd het nieuwe stelsel van kind- en gezinsbescherming te blijven proberen in de proeftuinen van het Toekomstscenario. Daarbij is voldoende

financiering voor de proeftuinen – maar ook voor de uiteindelijke transitie naar dit nieuwe stelsel – noodzakelijk.

Tot slot: stop het wetsvoorstel eigen bijdrage

De BGZJ vindt het onaanvaardbaar dat het demissionaire kabinet de aangenomen motie-Slagt-Tichelman c.s. (31839-1102) over het afzien van een eigen bijdrage in de jeugdzorg naast zich neerlegt en toch voorbereidingen treft voor een wetsvoorstel tot invoering. Ondanks de “grote zorgvuldigheid” waarmee dit wetsvoorstel wordt uitgewerkt, waarschuwt het rapport *Stelsel in Groei* – waarop de beoogde bezuiniging van 260 miljoen is gebaseerd – expliciet voor de negatieve effecten die een eigen bijdrage heeft op het welzijn van jeugdigen en gezinnen. Dit betreft onder meer een toename van kansenongelijkheid, zorgmijding, schuldenproblematiek en extra kosten in andere wettelijke kaders.² De invoering van een eigen bijdrage staat daarmee lijnrecht tegenover de ambitie om het aantal kinderen en gezinnen dat gebruikmaakt van jeugdzorg daadwerkelijk terug te dringen. De BGZJ roept de Tweede Kamer en de demissionair staatssecretaris daarom nogmaals en met klem op om per direct te stoppen met de uitwerking van de plannen voor een eigen bijdrage.

In plaats daarvan hopen wij dat u onze oproep ter harte neemt en samen met ons werk wilt maken van een toekomstbestendige inrichting van de jeugdzorg: één die de kwaliteit versterkt, het gebruik ervan beperkt en is verankerd in een publieke basis. De BGZJ denkt graag mee over de concrete uitwerking van deze koers en de samenwerking tussen gemeenten, aanbieders en de rijksoverheid.

Wij wensen u veel wijsheid toe tijdens het debat.

Met vriendelijke groet,

Namens de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ): Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse ggz, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland

Leon Noorlander, directeur Jeugdzorg Nederland
Voorzitter directeurenoverleg BGZJ

² AEF, *Stelsel in Groei*, p. 33.